

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.
Un número 10 céntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
SABATERIA-VELLA 2-1."

ANUNCIS Y COMUNICATS
Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Ano 2.º

Dissapte 13 de Abril de 1895

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

Núm. 54

SECCIÓ GENERAL

LA QUESTIÓ DEL SOMETENTS

L'acort pres per la Comissió organitzadora dels Sometents armats de Catalunya ha sorprès á tothom que s'interessa pera la conservació d'aquesta institució, fins avuy tant independent y d'un caracter genuinament catalá. Ja no som tant sols los catalanistes los qui combaten aquest desacertat acort, á nosaltres en axó com en altres coses sempre 'ns pagan ab lo mateix, son uns exogers; més en aquesta qüestió com en altres han vingut persones que no militan en nostre camp á darnos la rahó. Véigis sinó com aprecia l'esmentat acort D. Joan Mañé y Flaquer, en son article *Esto se ve*, que publicá lo *Diario de Barcelona* en lo nombre corresponent al diumenge passat.

«La Comissió organitzadora del Sometent armat de Catalunya va acordar en sessió del 15 de Mars, la forma, colors y distintius dels porta escopetes que han d'usar los individus que componen dita institució. Constituexen la esmentada comissió representants de les diferents comarques de Catalunya ahont 's'estén lo Sometent, y son escullits entre les persones de major arrel y prestigi del antich Principat. Pera que una comissió axis composta dediqui una ó més sessions á assumpto en apariencia tant insignificant, es necessari que li atribueixi alguna importancia, y nosaltres no hem de trauresela, puig á nostre juhi pot esser lo principi del fi d'una institució tant benemérita, ja qu' es senyal evident de que 's tracta de desviarla del camí que va marcarli son fundador, de qui la Comissió degué heretar l'esperit, les previsiones y la tradició; aquest fóu l'objecte que 's proposaren los qui la dotaren de una junta de *optimates*, contant ab que ella mantindria lo sometent en lo bon camí, evitant ab sa prudencia y tacte axis des intrusions de dalt com les de baix, les reformes epoch meditates y los fregaments que gastan lo principi de autoritat y afluxan los llassos de la fraternitat.»

«Ignorém per quin motiu se determiná que 'ls individus del Sometent armat usarian un porta-escopetes ab los colors nacionals y ab lo lema de la institució traduhit al castellá. En los molts anys que intervinguerem d'aprop en los assumptos del Sometent, may arribá á nostres orelles que ningú cregués que pera millor omplir los fins de la institució convenia la uniformitat en los porta-escopetes, puig sens ella 's'havian prestat molts excelents serveys, fins per individuals que los usavan de corda ó de fil d'empadomar. Sia de qui 's vulgui lo pensament, lo cert es que fa cosa d'un any, per iniciativa de la Comissió, 's posaren á la venda, uns porta-escopetes ab los colors nacionals y ab la inscripció castellana «*Somatenes de Cataluña*.» Aquella Comissió no féu obligatori pera los individus del Sometent l'us de aquestos porta-escopetes, més si los va presentar ab caracter oficial y com á distintiu autorisat del esmentat cos.»

«Al poch temps, se posaren també á la venda altres porta-escopetes grises ab les barres catalanes y la inscripció catalana «*Sometent armat de Catalunya*» y 's va sollicitar de la Comissió organitzadora que donés á n'aquestos porta-escopetes lo mateix caracter de distintiu oficial y autorisat que havia otorgat als primers, de modo que uns y altres gosessin quan menos d'igual consideració, ja que no s'estimés oportú retirar los de colors nacionals é inscripció castellana, quin us oficial, en opinió dels sollicitants, pugnava ab lo caracter regional de la institució.»

«Despres de llargues y empenyades gestions prop de la Comissió organitzadora, reunida aquesta en sessió ordinaria l'esmentat die 15, acordá que únicament serian considerats porta-escopetes oficials en lo cos de sometents los de colors nacionals, ab l'inscripció catalana ó castellana á voluntat: que l'us d'ells no era obligatori, poguent cada individu del

«sometent usar lo porta-escopetes que vulgues; pero que quedava prohibit l'usario ab altre distintiu ó emblema que no fos lo declarat oficial. Tenim per un mal pas lo qui s'ha donat, y Deu vulgui que no sigui lo principi del fi. Per de prompte, tindrem sometents ab insignies catalanes y sometents ab insignies castellanés y aquest dualisme, que jamay ha existit, temém que sia un element de descomposició. «Y axó succeheix perque, á nostre judici, s'ha olvidat l'esperit y la historia de la institució, que recordarém lo més breument que 'ns sia possible.»

Explica després lo Senyor Mañé en breus, pero concises y terminants paraules l'origen del Sometent, son caracter, considerantlo com á una confederació de families dintre del municipi y de municipis dintre de Catalunya «pera la defensa comuna, sense que pogués may significar tendencia política de cap mena, sens uniformitat, distintiu ni insiguia de cap classe, y que fos una institució exclusivament catalana.

Axó, diu, fóu lo que 's proposaren los propietaris al reunir-se en la casa de camp de Castañer, prop de Berga, ahont adoptaren com á lema de la institució lo quin avuy encara portan traduhit al castellá gracies al acort de la Comissió:

«Pau, pau y sempre pau.»

Vegis, donchs, com no som tant sols los catalanistes los que deplorém aytal acort; sino que hi ha qui, no pensant com nosaltres, vé á damse la rahó.

Hora es ja que 'ls sometents d'aquesta comarca, dintre lo que sos estatuts li permetin, procurin demostrar á la Comissió que 'ls sometents d'avuy volen esser lo qu'han sigut fins ara y ocasió tenen de ferho, adherintse al manifest que dintre poch farà públich lo sometent de Santa Coloma de Cervelló.

H.

Incuria lamentable

Quan se contempla l'estat d'abandono de molts dels nostres camps, y se reflexiona sobre la poca ó cap atenció que 's concedeix á certes produccions, que podrian donar utilitats no despreciables als que 's dediquessin á son conreu, l'ánim se condol y se contrista l'esperit, lamentant los efectes de semblant incuria.

Cert es que la decadencia de nostre agricultura se deu principalment á causes que s'han citat més de una vegada y fora ocidós repetir; pero no es menys veritat que á n'ella contribuhén també, la falta dels conexements técnichs indispensables, en la majoria dels pagesos, la rutina en los procediments y classes de conreu y la natural dexadesa propia dels espanyols, encara que 's tracti de qüestions que molt nos interessin.

Sols per lo conjunt d'aquestes circumstancies, s'explica la preferencia que 's dona en quasi totes les provincies al conreu del blat, ordi y altres grans, malgrat los escassos rendiments que d'ells s'obtenen, comparats ab los que donan en altres nacions; lo poch apreci que 's fa d'altres productes pera quins son més favorables la naturalesa de nostre sol y los accidents del clima, y l'atrás en que vivim respecte als procediments que fan mes profitosos los trevalls agrícols.

A Fransa, per exemple, s'obtenen de les remolatxes sucres suficients pel consum interior y pera negar ab ells los principals mercats del extranger, y á més esperits industrials y residuus que utilisan ab ventatge 'ls francesos pera la cria de bestiar, quin crexent desenrotllo es digne de notarse. La patata que 's conreuha en gran escala á Alemanya, produheix despres de destilada, la part sobrant del consum, esperits ab tanta abundancia, que per si sols constituexen un article important del comer interior y exterior, empleantse també los residuus de la destilació en criar y engraxar nombrosos remats, que son origen d'incalculable riquesa.

No creyem necessari citar altres produccions que trobarian en nostre sol elements sobrants de vida y contribuirian poderosament á millorar l'actual trista

situació de nostres pagesos. Les citades son suficients pera que se persuadixin de la necessitat de mudar de camí, obrint nous horitzonts á nostra decayguda agricultura.

Si semblant patates y remolatxes conseguexen los alemanys y francesos criar excelents bestiar y produhir bons sucres y abundants esperits, ¿per qué les terres d'Espanya no 'ls haurian de produhir potser ab major ventatge, y 'ls agricultors utilisarlos, assegurantse axis lo treball de milers de families proletaries y fomentant la industria y 'l comer?

Pensin ab axó los agricultors y estén segurs de que no ha de faltar al qui prengui profitoses iniciatives, l'aplauso de la opinió y la recompensa que merexin son treball y bons propósitos.

D. M. DE Z.

(De *El Eco de Navarra*.)

FUNCIONS RELIGIOSES

DISSAPTE SANT.

Iglesia Catedral.—Benedicció de les fonts baptismals, encens y foch, y ofici solemne á l' hora de costum.

Parroquia de S. Felix.—A les 8 del mati benedicció del foch, encens, fons baptismals y ofici solemne.

Iglesia del Carme.—A las 8 benedicció del ciri Pasqual y ofici d' Aleluya.

DIUMENGE DE PASQUA

Iglesia de la Catedral.—Ofici solemne á l' hora de costum y benedicció papal.

Parroquia de S. Felix.—Ofici solemne á les 10.

Iglesia de la Mercé.—A dos quarts de 6 de la tarde comenará lo solemne Triduu ab exposició de sa D. M. y sermó.

Iglesia del Carme.—Ofici solemne á les 9.

DILLUNS Y DIMARS DE PASQUA.

Continua en la iglesia de la Mercé lo Triduu. Hi ha ofici solemne á les 9 en la Iglesia del Carme, dantse en lo del dimars la benedicció Papal.

CRÓNICA

EXTRANGER

Als que temps enrera havian somniat ab un desarme general en tots los estats, los hi haurá causat sens dupte mala impresió lo consell donat per la Cancilleria de San Petesburg al Czar perque dongui ordres de que en breu temps s' augmenti l' exercit actiu, y s' activi la construcció d'acorassats. Alguns esperan que com de costum despres del augment de contingent en l' exercit rus, vindrá Alemanya augmentant lo seu, esprement de aquest modo lo tresor públich, per cert bastant esquilmat ja, y obligant al pahis á nous sacrificis pecuniaris.

Los noruechs continuan treballant sens descans pera conseguir una representació diplomática distinta de la de Suecia, havent ja conseguit tenir diferenta representació consular. Hi ha qui creu, que 'ls radicals iran encara mes enllá, y demanarán més endeavant la ruptura del pacte de 1814; no obstant tot aixó per ara son suposicions, ja que es de creuer que suechs y noruechs, no voldrán la ruhina de ses respectives nacions ab lo separació completa, sino que voldrán siguin ses relacions més de germanó entre elles, que de predomini de l' una sobre l' altre.

Van per bon camí les negociacions entre la Xina y lo Japó pera l' acabament de la guerra. Xina te acceptades ja set de les condicions posades pel Japó, falta tant sols acceptarne una.

ESpanya

Lo general Martineu Campos s'embarcá á Sadiz cap á Cuba, ahont per ara la situació continua axí matex. Se diu qu' ha mort de malaltia lo cabecilla Guillermon. Per lo demés lo govern está concertant ab lo Banch de Espanya l' anticipo de quantitats pels gastos de la guerra, y s' ha suspés lo moviment polítich atesa la santetat de la setmana.

Lo Govern dona ja per perdut oficialment lo creuher *Reina Regente* y ha publicat la llista de la seva tripulació, de la quina formavan part tretze catalans.

Notícies

Oficials

Gazeta del 6 d' Abril.—R. D. de 23 de Mars de 1895 resolguent una competència promoguda entre el Governador de Gerona y el Jutge de instrucció de La Bisbal sobre denúncia presentada per lo regidor de Monràs D. Joseph Massot, per no haber celebrat la Junta del Cens la reunió que prevé l' art. 13 de la Lley electoral y per falsedat. Se resol que lo 1.º correspon a la Administració y en quant a la falsedat correspon entendre-hi a la autoritat judicial.

AJUNTAMENT.—(Sessió de 2.ª convocatoria del 10 de Abril). Se reuni baix la presidència del Sr. Ciurana y, ab assistència de lo 10 regidors, essent llegida aprobada y firmada l'acte de la anterior sessió.

Lo Sr. Ciurana donà compte de las gestions de la Comissió a Madrid, acordantse concedirli un espressiu vot de gracies.

Se prengueren ademés los acorts següents:
Nombrar una comissió composta de la de Foment y un individu de cada una de les demés per estudiar la manera de arreglar lo complement del alumbrat.

Concedir dos permisos d' obres.

Aprobar una sollicitud de varis pares de familia demanant que la Corporació s' interessi ab los senadors y diputats de la Provincia pera que se opositin als projectes del Ministre de la Guerra y se complexi estretament lo que prevé la vigent Lley de Reemplas.

Se designa per sorteix una Junta pera adoptar medis pera cubrir lo cupo de consums.

S' aprobaren després varis comptes per valor de 299'75 pessetes.

Per falta de concurrents tingué de suspendres dissapte passat en lo teatre Principal la funció anunciada a benefici de les families dels tripulants del creuer *Reyna Regente. El Independiente* del diumenge, ab motiu d' aixó, vé poch menos que a motejar al geronins de egoistes y mal agrahits: Nosaltres no podém menos de protestarne: creyém que la falta de concurrència no significa per si sola falta de caritat. Tingas en compte que s' estava en vigilies de Setmana Santa, y no era oportuna la celebració de un concert públich; axis com creyém prematur tot lo que es feya tota vegada que no se saben encara fixament les families que tenen que plorar en la pérdua del *Reina Regente* la de alguns de sos individus, més que més havent prohibit lo ministre de Marina la publicació de llistes del tripulants fins que retorni l' *Alfonso XII* de sa última correria en busca del creuer. Creyém també que una vegada sapiguts los noms no hi haurá cap necessitat de divertir al poble de Gerona ab un espectacle públich pera demostrar aquest sa caritat, bastara tant sols que s' fassi una capta pública, com se feu per las inundacions de Murcia y ls terratremols d' Andalusia, sens perjudici de donar los concerts que s' vulguin ya que sempre serán d' agrahir a sos organitzadors.

—Lo col·legi d' advocats d' aquesta Ciutat ha designat per orador de la funció de Quaranta hores del Ram del any que vé, al Sr. Dean d' aquesta Sta. Iglesia Catedral. Nos sembla que aixó es anticiparse molt.

—En la Gazeta del 6 d' aquest mes vé lo nomenament de Governador civil de la Provincia a favor de D. Ferran Alvarez.

—Dilluns d' aquesta setmana la Reina Regent va sancionar la lley de cessió de les muralles a Gerona.

—Lo sometent de Santa Coloma de Cervelló ha publicat lo manifest de que parlem en altre lloch, quin document no podem insertar en aquest nombre però ho farem en lo que vé. En ell se diu categoricament: *renunciarem per ara al us dels porta-escopetes catalans, pero no volem portar, no portarem may las faixas espanyolas.*

—Copiem de *La Renaixensa*:

«Fa poch ha mort a París lo célebre tocador catalá de guitarra Jaume Bosch. Desde molt jove residia a la gran capital; havia reunit una fortuna ab les sevas obras, alguna de las quals, com la cerca-vila, alcansá tanta celebrat que Gounod la instrumentá pera orquesta.—En los últims anys en Bosch se dedicá a donar lliçons.»

—Lo dimars en lo tren de la tarde arribá de Madrid lo nostre alcalde D. Francisco de Ciurana. Lo dimecres al vespre fou obsequiat ab una serenata pels coros «Centre Federal» y «La Regional.»

—Fem present a tots los qui pugan interessar que pel terme de deu dies están exposades al públich les llistes electorals, essent lo die 20 lo designat pera presentar les reclamacions a la Junta del cens.

—Per avuy dissapte a les 6 de la tarde está convocada la Junta municipal pera tractar de la aprobació del pressuposit adicional de l' any 1894-1895.

—A 272 puja l' nombre de les composicions presentades als Jochs Florals de Barcelona del present any, haventni, ademés, set que no han pogut entrar en concurs per haverse rebut després del plasso marcat ó per faltar a les condicions de la convocatoria.

—En lo Centre de vacunació del carrer del Progrés (Nou) n.º 23, barberia, se vacuna y revacuna directament de la vaca. També se ven linfa a 8 rals tubo al públich y a 6 al metjes, y pulpa a 10 rals cristall.

Pera l' envio franch de ports dirigir-se al Director D. Camilo Fonthernat.

—No sabem a que atribuirles interrupcions que sufren *El Al-*

cance de Santiago de Galicia; rebem un numero cada tres setmanas ó cada mes. No pot esser altre cosa sino qu' se perden per correus ja que estem segurs que l' Administració del periódich l' envia ab puntualitat.

—Demá Diumenge es lo die anunciat pera la inauguració de la temporada en lo Teatre Principal, tothom se queixa de lo elevadíssim dels preus que exigeix la Empresa tement molts que la companyia no estigui en relació ab aquells.

—Conforme anunciarem en l' últim nombre se publicá dissapte passat lo n.º 1 del *Setmanari Católich*. Li torném lo saludo que dirigeix a la premsa y acceptém ab gust lo cambi.

—Agrahim al Sr. Ex-Delegat d' Hisenda, D. Protasio G. Solis, la deferencia que ha tingut de enviarnos la fulla que ha publicat reevindicantse dels càrrecs que se li feren quan l' ultima visita; y al mateix temps lo felicitem per haver surtit ayros de la causa que se li fustri, que ha sigut sobressida.

—Nostra distingit e il·lustrat amic y entusiasta catalanista lo Rnt. D. Joseph Torras y Bages ha sigut preconizat Bisbe de Solsona. Li enviém desde aquestes columnes nostre més coral felicitació.

—La Diputació Provincial en la seva sessió ordinaria celebra da los primers dies d' aquest mes, va acordar consignar en pressuposit, pera gastos del president de la Diputació, nada menos que la quantitat de 4.000 pessetes. Aquesta liberalitat dels diputats es tant mes d' estranyar, quan cap dels Presidents de la Diputació anteriors al Sr. Roure, havia cobrat res, y quan los fondos provincials debuen estar de la màl·la dita, que la Diputació s' ha vist obligada a augmentar en un dos per cent la quantitat que cobra dels pobles.

J. LLINAS Y C. BANQUERS. *Ciudadans, 16.*—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubes y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Borsa. Obran comptes corrents ab interés.

CASA D' ESTALVIS DE GERONA. *Ciudadans 16, y Llebre, 2.*—Imposicions al 5 per 100 desde 10 pessetes.—Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dijous y dissaptes de 9 a 1 y ls diumenges de 10 a 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera ls altres detalls.

LIBRES RABUTS

Serinyá. Resena histórica de este pueblo desde la mas remota antigüedad hasta los tiempos modernos, por PEDRO ALSINS Y TORRENT. (Memoria premiada por la Asociación Literaria de Gerona).—Gerona.—Imprenta de P. Torres.—1895.

Forma aquesta memoria les principis del volum del Certamen de la Asociación literaria de Gerona, corresponent al any passat, y sera sens dubte lo treball més interessant de dit volum y un dels més importants del premiats per aquella benemèrita Asociación.

Aixó que sembla líficil, tractantse de la historia d' un poble petit e insignificant, quines memories escrites son quasi nul·les tant que ab prop feynes lo Sr. Alsins ha pogut omplir set planes ab totes les referents als temps compresos entre la época de la reconquesta y ls nostres dies; axó, precisament, es lo que avalora l' estudi del Sr. Alsins, ja que s' refereix als temps més antics dels quins quasi no res se sab d' en lloch dels quins l' autor ha trobat a Serinyá notabilíssims y relativament abundants testimonis.

Després de donar una idea de les condicions topográfiques del poble, entra de pleo Sr. Alsins en l' estudi dels restos de l' home quaternari depositats en la bauma coneguda ab lo nom de *Borra gran d' En Carreras*, dels quins s' havia ocupat ja en altres publicacions, estació prehistórica anterior al coneixement dels metalls y de la industria cerámica; descriu les armes, instruments de pedra, foguera, ossos tallats y demés objectes que allí s' han descobert, per faltar tots a una época de la que quasi res s' havia trobat a Espanya y posterior tant sols als descoberts en la basa dels aluvions quaternaris de St. Isidro prop de Madrid.

Corresponents a una rassa d' homes posterior als de la *Borra gran d' En Carreras* y qu' havian lograt un major progrés social e industrial, son los restos de la época neolítica, dels quins se troban també exemplars a Serinyá y altres punts de la provincia, essent notables los dolmens pertanyents a dita época, com lo fa poch trobat a *Boronyá* de la Serra, del quin lo Sr. Alsins dona conte minuciosament ab referència a la visita que li feu, en unió dels seus del *Centre catalanista de Gerona y sa Comarca* al començ del estiu passat.

A la mateixa época pertany una humil cova funeraria, denominada *Borra dels Encantats*, del terme de Serinyá, de la quina dona coneixement lo Sr. Alsins per primera volta, descriu un per un los objectes en ella recullits per lo següent orde: restos humans, id. de mamífers; id. de cerámica; estudiant aquesta última molt detingudament y comparantla ab la trobada en altres coves funeraries del mateix periodo.

Diserta luego sobre a quina rassa correspon lo califfiu, d' aborigena, deduint que no pot aquest atribuhirse a cap poble invasor y acaba per senyalar en Serinyá restos abundants de la época romana.

Dels temps que podém calificar de moderns, posteriors a la reconquesta, troba a Serinyá dependent de varis senyors principals del comtat de Besalú, alguns dels quins tingueren part en la mort del comte Wifret, y després del Abat y monestir de Banyoles. Indica la part que prengueren sos remences a favor de Joan II, los partícipes del delme de la seva parroquia y l' antiguitat y merit artístich de la iglesia parroquia, que data probablement del segle XII.

Per altre part, la Memoria del Sr. Alsins se recomana per un notable esperit crítich y exactitut histórica.

VARIETATS

FOLK-LORE CATALA EMPORDANÉS

En nostras valls montanyesas las quas festes del mes alegres que s' celebran desde temps inmemorial, son nit de Sant Joan y la nit de Pascuas floridas que comença la vesprada del dissapte sant. Hem descrit lo matí de Sant Joan en lo tomet *Miscelánea folk-lórica*, de la Asociación Excursions catalana, pl. 21. Are parlarem un xich de la gloria de Pascuas.

En nostres vilatges de montanya hont la fe se guarda care, los pagesos dejunan durant tota la Cuaresma, fent gre los dias de precepte. Aix de juny ha de tenir gran als ulls de Deu, porque las ganyas de bacallá y arenga que s' consumeixen no tenen fi ni compte. També ab desitj veuen venir la nit de tan rigorosa penitencia. O neghidas Pascuas floridas! Pocas son las familias que degollin un tendre anyell. Tot es alegria. Los apats que fan lo dia de Pascuas en totes las masias, son verament mérichs. Lo dissapte sant, quan deslligan las campanes cant del *Aleluya*, pagesos y pagesetas surten al carrer mitj d' un foch granajat de trets de pistola y de vells foga de pedra carregats de temps pera allunyar la pedregada. La tarde, quan surt lo senyor Rector ab estola y sobrepas tan castells y perola d' aygua beneyta ab sal, per donar salpás a las portas de las casas y estables y recullir ortos d' ous, quartos, llonganissas, cansalada y botifarres, que te s' aplega una caterva de maynada que recorre las cases y masias més properas, pidolant, cantant:

Sal y aygua de bons ous,
de la cistella plena d' ous,
los ous pels escolans,
los diners pels capellans,
las claras per las majordonas,
Cati, cati, catascas!
Un ou per Pascuas,
La gallina rossa!
Fora, fora peixaters,
que are vindrán carnicers;
fora, fora ganyas,
que are vindrán banyas;
en despit de l' arengada,
la Cuaresma es acabada;
en despit del caragol,
la Cuaresma n'es al solat;
Pam! Pam! Pom! ...
(Picant ab vergas y massetas.)

Pero lo que caracterisa la hermosa festa de la nit de Pascuas floridas, son los goigs, las caramellas que ls joves drins van a cantar pels carrers y masos. De vegades s' engan moltes collas. Aix es que tota la nit, fins a la matada, nostras valls ressonan d' alegres cantarelas acompaadas del só acre, estrany, desafinat del *ritornello* de la gralla. Uns goigs sense gralla ja no serian goigs. La gralla es tosch instrument de da antigora que s' pert en la mitja temps, que s' ha conservat en son estat primitiu potser de ls temps bíblichs dels pobles pastorals. Lo sol tocar pastor de la colla, y las *fortunas* que se fan entusiasmas a las ninas de las casas quinas saltan del lit y obren las nestras per escoltarlo. Ne voléu d' ous, llonganissas y botifarres!... Sas cistellas ne van plenas. També quinas refan endemá a la vora de las fonts! Com se la kalan!

Los goigs que comensan a cantar son los de la Maria Deu:

Lo primer son Verge y para y
en lo gran que possehu, etc, etc.

Com son prou coneguts, m' abstindré de dirvoslos. Després de cantats los goigs de la mare de Deu, venen altres caramellas, casi totes improvisadas e inspiradas per una senzilla poesia popular d' aixos bons montanyesos.

N' he recullidas algunas. Vétilas aquí:

En aquesta porta som,
no hi som per res de mal,
si en res vos agraviám
suplicor nos no digau.
D' aixó no'n farem cabal
y passarem nostra vida.
Deu vos guardi quant teniu
y la humil Verge Maria.
Digau, viudetas, casadas
y doncellas que sou dins,
si gustau de la música
d' aquests gats fadins.
La resposta no es tornada,
jo crech que be gustarán.
Cantem tots ab alegria,
si volen donar, darán.

Lo primer, oh donzelletas,
que vos suplicám rendits,
es que vos iscáu llestetas
de dintre de vostre Hits.
Eixiu, donchs ab alegría,
que coblas no faltarán,
cantem nos ab alegría,
si volen donar, darán.

Ixian los pares y mares,
que ls agradará també,
y així mateix las comares,
que per ellas se fa l' be;
ixian totes las casadas,
y tots juts s' alegrarán.
Cantem.....

Ixian també, vós que estau...

mes aquestes que no deixan,
molts poch nos importará;
are es lo temps d'alegria
y ells sempre van ramolant, (Per reganyant)

Los fadrinets que componen
aquesta cuadrilla nostra,
vos asseguro que tots son
idels que a plassa fan més mostra,
tots son grans y ben plantats,
ho us falta res de galán.

Cantem...

La cuaresma es acabada;
Jesús ha resussitat,
dauons ous ó botifarras,
que las coplas hem acabat.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

No volem la sacsonera
ni la culara tampoch,
ni all que a diu lo bisbe
que us acotentia més poch.

Dauons ous ó botifarras,
que las coplas hem acabat.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Ja us enviám la cistella,
posau-hi lo que vullau;
vos dirém adenssiau,
lo Cuaresma es acabada

que ja us dispensarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Esta es la primera porta
que us comensám a cantar,
l'amo que es prou liberal
la cistella us omplirá,
y luego que seré plena
de prompte nos anirém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Ja us enviám la cistella,
posau-hi lo que vullau;
vos dirém adenssiau,
lo Cuaresma es acabada

que ja us dispensarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Esta es la primera porta
que us comensám a cantar,
l'amo que es prou liberal
la cistella us omplirá,
y luego que seré plena
de prompte nos anirém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Ja us enviám la cistella,
posau-hi lo que vullau;
vos dirém adenssiau,
lo Cuaresma es acabada

que ja us dispensarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Esta es la primera porta
que us comensám a cantar,
l'amo que es prou liberal
la cistella us omplirá,
y luego que seré plena
de prompte nos anirém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Ja us enviám la cistella,
posau-hi lo que vullau;
vos dirém adenssiau,
lo Cuaresma es acabada

que ja us dispensarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Esta es la primera porta
que us comensám a cantar,
l'amo que es prou liberal
la cistella us omplirá,
y luego que seré plena
de prompte nos anirém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Ja us enviám la cistella,
posau-hi lo que vullau;
vos dirém adenssiau,
lo Cuaresma es acabada

que ja us dispensarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Y si per cas res no hi posau,
no crech que jo hi torni més,
ni cap de ma companyia
que ja us ne recordarém.

Los goigs de las botifarras
alegrament vos cantarém.

Cada colla s'engunya a fer coblas; fins n'hi barrejan de
tota mena, com per exemple en un mas de proyd de Llers,
un dels cantants, que li havian robat lo magall, improvisa
la següent cobla dels goigs dels ous.

Y vualtres gent de Llers, (bis)
que inson gent de mala vida; (bis)
que m'heu robat lo magall (bis)
que tenia dins la vinya. (bis)
que si no me l'volen tornar (bis)
me valdré de la justia. (bis)

Seria interessant de recullir eixas nombrosas coblas de la
poesia del poble. N'hi ha de molt singulars y antiqüíssimas.

C. BOSCH DE LA TRINERIA.

La Junquera, diumenge del Ram de 1894.

SECCIO LITERARIA

¿T'EN RECORDAS?

Los ríchs tontos, la *crème*, la peste de la societat, s'en vá
a las platjas acreditadas—Dexem me vás dir—aquellas plat-
jas per ells que per ser tan concorregudas deuen esser anti-
páticas y qués hi divertixin en mitx l'amoñino fastigos
de l'luxo. Anem a refugiarnos en algun recó misterios, es-
cullim en las platjas solitarias de la Mediterrá, lo poble
més humil, de senzills pescadors y allá passarém la vida
tranquila, sens altre teatre que l' que us oferirá la natura-
lesa, quieta, magnífica, ab sas decoracions magistrals per-
dudas al lluny acostantsse a notas quant l' ayre las vigorosi-
st; ah son alestos y zamb zozizam al anorocloveh sol sol!

Jo, com tas voluntats y capritxos per mi son lleys, vau
dirte—Anem y vam trobar lo poblet ideal. Nostre casa era
unas ruinas, nostra cambra un taller: mes tu ab ta cara
hermosa, javas aquells murs, que pueyan a trossos, y ab los
enginyosos rams de flors que a sol post guarnias, aquella
casa la posavas com un palau. Tot era ditxa, somriurer,
armonia, llum a ton costat, fins oblidava que l' meu existis.

La soletat m'era dolsa passada ab tu.

Quant tu corrias tota joyosa, las onas envejante vers a la
platja s'arrastravan y allá se fonzan sens poguer atrapar.
Quant escalavas l'angera com dayna aquells roquetams que
son a enlatura de l' ample mar, si algu t' hagues vist, t' ha-
uria cregut infatigable y no obstant quin pantejar! fent veu-
rer que no t' cansavas. Y jo com en seguita no mes delira-
va, darrera teu apareixia com un satelit que un astre, s' em-
porta en sas revolucions. Així passavam lo dia. Despres cap
al art dels dos cansats, t' h' h' fatiga que predisposa a somiar,
t' uns assentavan sobre la sorra y dexavam passar las horas
finesos los ulls en l' horitzó que a poch a poch us tapava la

luna.

T' en recordas? Qu' hermosas eran las nits! La brisa, bu-
lava suament, la veu de la Mediterrá era dolca lo cel ben
estrelat. Tu recolzavas tont front demunt meu y en los ulls
hi veyas l' amor sens fi.

Una nit d' aquelles me sentia penetrat de profunda
alegria, de l' fons de mon cor sortian records de l' temps pa-
ssat; l' amor me t' rebeyva y ab colors vius se m' presentá
aquella historia de quant eram petits.

Un dia qu' estavam jugant dins un bosch perfumat per
suas flors, balansejantnos en un trapei que ab duas
brandas haviam garnit, mentres jo t' columpiava, tos ca-
bells se embullavan, foz l' us encenian, fon pit se dilatava y
la sang pujava a las galias hermozejantlas fent contrast ab
la verdor de l' fullam.—fort me deyas—mes fort encare y
brillera, descriptias per l' espay un gran semicircul tocant
al casi ab les peus las brandas de l' capdemunt. Tot d' una ve
digueres—Prou, t' veul dir una cosa—digas—Voldria yeure
l' mar.—L' mar—es vritat qu' era cosa nova per nosaltres
pro—Perque sabs anont es.

Si de dret allá baix
y de dret marxarem per un camí fondo quals marges es-
tavem rublerts de flors boscanas que se destacavan demunt
un tapis d' esmeralda tot era agradable: las pendents de las
montanyas se veyan sembradas d' arsos florits y d' ells ne
sortian voladas d' aucells que piulavan a nostre pas; nos re-
colzavam l' un a l' altre ab las mans ben agafadas, los ulls
esbarats. Prompte us vejerem en mitx d' un desert. Prop
contiu cap a fbre, ni una casa, estavam embocallats dins la
mes gran soletat, pro, de por de tenir por, atrets per lo que
buscavam caminavam flaujers fatigantnos la sorra que tre-
pitjavam, guiats per una veu gegantesca que oiam al lluny
de lluny.

Per fi l' vejerem. Quina alegria! Tu vers ell folla correrés
ab los brassos estesos riguent a tot pler. Despres demunt la
platja quins saltarons! Tot s' oblidava en aquells moments.
Tot era nou a nostres ulls y contemplantam aquell panorama
senzill pro grandios, com extasiats.

De prompte, de la partió entré mar y cel pujá un nuvol
negre, la brisa se feu mes forta passant sobre l' ayga y
festonejjava d' escuma las crestas de las onas que com més
anava se feyan grósas, tant, que recargolantse sobre la so-
rra, botian ab furia com esperiladas dexantnos a tots dos
molls los esquixos de la salivera que en sa rabia llansavan
ensá y enllá. Lo sol s' apagá y l' nuvol negre dilatantse per
tot l' espay semblá volgués amagarnos dins negra nit.

Espantats, fugirem dins la negror; mon cor batejava es-
pantament, de l' pit me pujavan al coll ansias mortals que
m feyan sofrir y agafats corriam, corriam, sens trobar lo ca-

lles.

mi y les horas passavan, la pluja queya grossas gotas y... la
tempestat xisclava darrera nostre cada volta mes amanassa-
dora, mes terrible, fentnos fredat una veu de monstre que
semblava sortís de sota terra per engulirnos als dos d' un
cop.

Quant trovarem lo camí en quin estat estavam jal. Tu
anavas ben molla, jo regalava per tots costats. Volias fer la
valenta pro tremolavas com jo. Tos llavis eran amoratats,
ton cos s' esllanguia y quant cansada te recolzavas ab mi
sentia ton cor que batejava fort, fort, jòh que fort! . . .

L' endemá quant te buscava, me van dir «Está malalta»; l'
altre dia lo mateix y l' altre y l' altre y l' de mes enllá, fins que
als vuyt dias me dexaren entrar. Encare eras al llit, ta cara
conservava la palidés de la malaltia, mes lo somriurer en-
treobria ta boca y una llum dolca com la de l' crepuscul
matinal aclaria tos ulls.

Me vau llensar vers tu ab los brassos estesos riguent y
repentantme no se com ma boca trová la teva.

D' aquell bes, t' en recordas? He que no l' has oblidat? jo
encare m' guardo en mos llavis un sabor exquisit.

Aquell fou lo primer dia que vau concebir un pervindre de
dolçura y avuy, que tans anys han passat, sento aquell bes
que m' refresca l' anima, fente estimar com may.

JOSEPH BERGA (fill)

Olot Mars 1895.

BARCAROLA

Mar endins. . .
La barqueta llisca fina
damunt l' aigua de la mar,
ves bogant, hermosa nina
ves bogant, sense parar.
Mentres rigue l' estrelleta
que nos guayta dalt del Cel,
mar endins, marinereta
mar endins, sense rezel.

Padrinet que tot just vola
del teu cor só presoner,
en la barca anavas sola
un mati que me n' vas fer.

—Jo no sé quina mirada
vas donarme dintre l' cor,
ves bogant, donzella aymada
ves bogant, sense temor.

Los anells en la montanya
s' aparellan per niar,
jo també cerco companya
també m' vull aparellar.

—Si tu vols esser la mia
bella nina, qui n' tresor,
ves bogant, j' apunta l' dia
ves bogant dintre l' meu cor.

Los corals y perles fines
en ton pit, que bé escaurán,
quan ho vegen les fadrines
quina enveja que n' tindrán.

—Tu serás marinereta
la regina de la mar,
mar endins vá la barqueta
mar endins sense parar.

Sobre l' aigua crestallina
com rosseja l' teu cabell,
si bonica es la petxina
més bonich es encar ell.

—Ta boqueta riallera
sembla un clavellat en flor,
ves bogant, nina encisera
ves bogant, jo só l' amor.

Los onades joguineres
com breçolan nostra nau,
fins somriuhen falagueres
les estrelles del Cel blau.

—Ta mirada vergonyosa
quines coses me vol dir,
ves bogant, l' auba es de rosa
ves bogant, cap al empir.

Y com vola la barqueta
avols donarme l' teu amor?
rin encara l' estrelleta
entre mitg d' un nuvol d' or.

—Si me t' donas, bella nina
lo meu cor seré felix,
ves bogant, ab ma divina
ves bogant al paradís.

Deu va fer tos ulls hermosos
arrancant un tros de Cel,
perque us veig ara plorosos?
es que tens algun rezel?

—Virém, donchs, marinereta
y a la platja aném tornant,
no s' perderá la barqueta
perque Deu la va guiant.

FRANCISCO X. MAJUELO.

SECCIÓ D' ANUNCIS

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Disapte, Sant, 13.—Hermenegildo rey, s. Justino mrs.
Diumenge 14.—PASCUA DE RESURRECCIÓ DE N. S. J. C.
Dilluns, 15.—Stas. Basilisa y Anastasia mrs.
Dimars, 16.—S. Toribi b. y cf. Sta. Engracia vg.
Dimecres, 17.—La Bta. Mariana de Jesús vg.
Dijous 18.—S. Eleuteri b. y sa mare sta. Antia mr.
Divendres 19.—S. Lleó IX p. y cf., s. Hermógenes mrs.

QUARANTA HORES.

Demà comensaran en la iglesia de la Catedral.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del día 6 de Abril

Especies.	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	14'00
Mestay.	»	12'50
Ordi.	»	7'50
Segol.	»	00'00
Civada.	»	7
Besses.	»	12'00
Mill.	»	14'00
Panis.	»	14'00
Blat de moro.	»	12'00
Llobins.	»	8'00
Fabes.	»	11'50
Fabó.	»	13'00
Fassols.	»	25'00
Monjetes.	»	27
Gus.	Dotzena.	0'75

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferrria Vella.—5 Gerona.

MAXIM FERNANDEZ PERRUQUER DE S. M.

Ayguia Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No te rival en lo mon, perquè a més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.
Aquest assombrós y sorprenent específic, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s troba de venda en dit establiment la

TINTURA AMERICANA INSTANTÁNEA

IMPREMTA Y ENQUADERNACIÓ

DE

MANEL LLACH

FERRERIA VELLA, 5.—GERONA

Impressió de tota mena de treballs tipogràfics; sobres, papers comercials, factures, esqueles y tot lo referent a la Imprempta.

Sobres comercials de color a

5 PESSETES LO MIL

Ferreria Vella 5.—GERONA

EDICIÓ DE PROPAGANDA

DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALANISTA, de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Catalán» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas pera la **Constitució regional catalana**, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Gerona.

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.
Serveys complerts de cuyna. Cereria. Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos a preus limitadíssims.

MEDICAMENTS ACREDITATS RECOMENATS PER LA CIENCIA MÉDICA

Xarop d' Hipofosfats GIMBERNAT

Lo mellor dels tónichs reconstituyens coneguts, desperta la gana, cura l' anèmia, clorosis (colors tristos), malalties medulars, histerisme, insomni; d' efectes sorprenents en les convalecencias: **Ampolla 10 rals.**

Vi restaurador GIMBERNAT

Probes repetides fetes per distingits facultatius han demostrat qu' era lo «Restaurador» per excelencia, pera combatre l' escrofulisme (tumors frets) raquitisme, caries dels ossos, linfatisme, tisis, debilitats hereditaries ó adquirides, vellesa prematura y totes les malalties quina causa sia la debilitat ó falta de nutrició.

Te un gust agradable, de manera que en comptes de repugnar al malalt, aquest lo pren ab gust. **Ampolla 12 rals.**

Vi de nou de kola GIMBERNAT

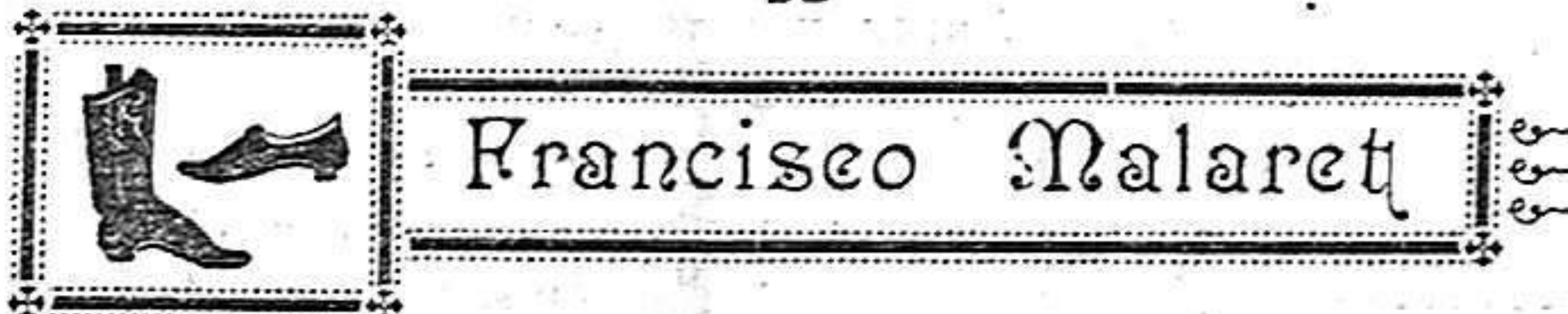
Considerat com aliment poderós d' economia, regulador del cor, estimulador de les funcions digestives y despertador de tot organisme empobrit: **Freu 8 rals.**

SE VEN AL ENGRÓS

Farmacia del autor **Conde del Asalto, 14.—BARCELONA**
Al detall en totes les farmacies.

GRAN SABATERIA

DE

2. RAMBLA DE LA LLIBERTAT 2.

devant del carrer d' Abeuradors y sota la perruqueria de 'n Cot

Calsat pera senyors desde.	6	PESSETES.
id. pera senyores desde.	4	id.
id. pera noys desde.	1'50	id.

Especialitat en lo calsat a la mida y de luxu.
Tot lo calsat, en sa classe, es de primera.

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyia general de segurs sobre la vida establerta a Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capitals suscrits fins al 31 Dezemebre. 1893	87,949,791'98	ptes.
Actiu en idem.	15,337,928'87	»
Sinistres pagats fins a idem.	32,82,316'69	»
Reserves ó fondos de segur a idem.	4,178,675'62	»

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador a la mort del assegurat, a la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anteriorment.

Morto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocórrer la seva mort, a la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquestos segurs **50** per **100** dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT

Segurs temporals.—Segurs de sobrevivencia

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalícies.

Delegat General a n' aquesta provincia:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plassa de la Constitució, número 13
GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

NARCÍS GRAU

PERRUQUER

Ofereix los seus serveys al públich. Especialitat en perruques y postissos.

RAMBLA DE LA LLIBERTAT 13, PRINCIPAL

ESTABLIMENT
DE

Don Francisco Sabater SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats pera la próxima temporada; los prens sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS

Especialidad en trajés pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

LLIBRES

NOTICIA HISTÓRICA Y ARQUEOLÓGICA DE LA ANTIGUA CIUDAD DE EMPORION, con láminas. 5 Ptas.
CONDADO DE GERONA. LOS CONDES BENEFICIARIOS, (monografía histórica). 2 Ptas.
UNA VISITA AL CASTELL DE CARTELLÁ, ab láminas. 1 »
SARCÓFAGOS ROMANO-CRISTIANOS ESCULTURADOS QUE SE CONSERVAN EN CATALUNYA, con láminas.—(En prensa).

Aquests opúscols d' en Joaquim Botet y Sisó, se troben de venda a Gerona en les llibrerias de Torres y Franquet y Barcelona en la de Alvar Verdaguer.

LA PREVISION

Primera Companyia Espanyola dedicada exclusivament a
SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent a Gerona—BEATAS, 2

D. Narcís Boada y Guytó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas a preus sumament modichs.

SABATERIA

DE

JOSEPH M. VENTÓS

Calsat pera senyors, senyores y nens.
Especialitat pera 'l que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

DE

PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims a 30 pesetes la pesa.

Cromos, motllures, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y económica

Gerona.—Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca»

Redacció y Administració: Sabateria Vella, núm. 2.—1.º

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona.	1	peseta	trimestre
Fora.	1'25	id.	id.
Estranger.	1'50	id.	id.

Un numero sol, 10 céntims